Kmetijske in rokodelske Novíce.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj VI. *V srédo 9. vélikiga serpana 1848.* List 32.

SÉDIM SINÓV. *)

Povést v pesmi.

Zdélal *Jožef Žemlja.*

Ak zgodbo čudno v sladkim tvojim kremlji
Prepéval dragi domorodic! bóm,
Ki lastna bližni je Slovenski zemlji,
Naj odpušenja milost zadobóm;
V spomin si Horvat, Čeh kòt Krajnic jemlji,
De vsih Slovenov edin le je dóm;
Vse nas je ena kdej rodila mati,
Dojila z enim mlekam, Bog ji plati!

Blogrene, zadovoljne vživa dnéve
Grof Mikič, slavljeni Horvatski Ban,
Prost vsake, ki sromaka stiska, réve,
Od deželjakov svojih spoštován;
Pa kòt naj lepši zerno ni brez pléve,
Je sreči njega tud' osat prisján,
Dotika njega tudi se resnica,
De tèrn vsaktera svoj imá cvetlica.

V zakonu léta že živí nektere,
Pozabi skoro, kar je bilo kdàj,
Blagá, častí obilno si nabere,
In bil imel na svéti že bi ràj,
Pa kaj? — vse upanje se mu podere,
Ki cvetlo mu príjetno je do zdàj:
Preserčno ljubi lépo svojo ženo,
Pa ah! bit' mati, ni ji dovoljeno.

Visócih reveži ne zavidajte!
Vsi skup nezmožna ste in slaba stvar,
Nad njih blišobo se ne spodtikajte,
Po volji vse tud' njim ne gre nikdar;
Marskdej raztergane so bolji bajte,
Kòt Pluta, Venere, Atene dar;
Ni mati še rodila ga sloveča,
De bi po gôdu bla mu vstregla sreča.

Gospá sprehaja, kòt večkrat, kraj grada
Nek dan polétni se za kratik čas.
Približa se ji ženska srednje mlada,
Podoba njena v serce gane vàs,
Sirótika uboga sahne glada,
Raztergan je opravik, bled obràz,
Na rokah otročičev troje nosi,
Gospé ponižno vbogajme kej prosi.

»So otročiči vsi ti vaši?« vpraša
Je nejevoljna grofinja ojstró.
Sirota, ki na dar se lép zanaša,
Odgovorí zaupno in krotkó:
»Vsi moji so, Vsokost častita Vaša!
Pa kônec vsega hudiga jih bo;
Ob enim porodila sim vsih troje,
Živíti réva s čim jih nimam dvoje.«

Če prav navadniga je koj na sveti,
De, kjer otrók obilno, kruha ni;
Nasproti, kjer svitli so zlatje šteti,
Brez sina Himen zakon rad storí,
Ubož'ci noče grofinja verjeti,
Na moč nad njo iz gerla zakričí:
»Poberi se lažnjivka preč spred mene!
Pod soncam mater' take ni nobene.«

»Če prav že dosti si jih preslepila,
Pa jez, gerdôba! te poznám drugač;
Nobena ni beráčiti ti sila,
Že slišala od tvojih sim zvijáč:
Tožljivka si nedélavna in gnjila,
Za léne lakot je nar boljši vrač;
Živela rada dobro bi brez déla,
Zató z lažmí si beračíti jéla.«

Solzico si obriše od očésa,
In hitro zgine bož'ca spred gradú,
Očí povzdigne žalostna v nebésa,
Potoži vsigavédnimu Bogú,
Njo ohraniti in njé sad telésa
Očetu izročí se večnimu.
On, ki pod nebam čudno hrani ptice,
Ne bo pozabil revne sirotíce.

(Dalje sledí.)

*) Iména sedmerih sinov so: Simon, Bosan, Tomo, Djono, Dítro, Juraj in Mitar. Resnico té povésti poterdijo imenitni pisavci: Peter Alvinci, grof Vuk Bethlen, Štefan Tzegledi, in več druzih. —

Kér je ta lepa pesem rajnciga gosp. Žemljata, kteriga nam je nemila smèrt prezgodej vzéla, vse premalo znana, smo jo dali v Novícah natisniti, de gré krog in krog po slovanskih deželah slavo prepevati slavljeniga Hervatskiga bana Mikiča, ravno zdej, ko vsak zvest Avstrijan slavo pôje junaškimu banu Jelačiču! Vredništvo.

Zakaj hodijo kmetje na Dunaj po laží?

Kakor so nam Novíce v 27. listu zale kosmate laží od nekterih goljufov iz Dunaja pernešene razglasile, ravno eno tako tudi jez vém in jo povém, de bi se ljudém saj z norčijami očí izbrisovale, če resnica ne zdá.

Prinesel jo je na Ipavsko nek kmet iz Zapóg kakor nepremakljivo resnico. Na svoje ušesa sim ga slišal jo povedati in drugi poslušavci so jo za golo resnico sprejéli, de so šli možjé (pa ni prav vedil povedati kteri?) tam od Dóba, je djal, na Dunaj pred ministra Pilersdorfa, ga vprašat: kakó je zavoljo davkov? In prinesli so novico, de je ravno pred njimi bil tudi nek baron, pa po kmetiško oblečen, pred ministram, kteri je pa vse drugači z njim govoril, kakor oní; zatoraj se je Pilersdorf za glavo prijel, globoko zdihnil, in še clo zašental, ko so mu baronovo sleparijo povedali, de ni kmet, kakor je oblečen bil; njim pa je rekel: pojte le domú in povejte vsim svojim sosédam, de vse tlake in desetíne so proč. Podal jim je tudi pismo, ktero vsakimu kmetu pokažejo, ki ga hoče brati, pa nobenimu gospodu ne, kér Pilersdorf sam jim je tako zapovedal!! — Kaj ne, de je lepa? Gotovo noben godec ne more kmečkim ušesam kaj prijetnišiga zagósti, zatorej se tudi rado veruje. — Zakaj se pa takó godí? zakaj hodijo kmetje (pa pametni in pošteni kmetje sploh vender ne, ampak le dobro plačani sleparji) na Dunaj zavoljo davkov opraševat? Če hočete vediti, vam jez povém, de to se godí večidel zató: kér so evropejske ljudstva, kakor so nekdaj po vesoljnim potopu svetá spet obilno zarejeni ljudjé svojoglavno zidali babilonski turn (kar se pravi zmešnjava), tako so hotle zdaj tudi evropejske v svoji predèrznosti in ošabnosti večidel na lastno modrost in moč zaupajoče ljudstva velik velik turn pozemeljske častí in sreče do oblakov neba postaviti; zidale so ga nepretegama že nekaj čez 30 lét; že tako visoko so ga bile sozidale, de se je marsikterim zdélo, kakor de bi že nebeške godce slišale: ali Bog, mojster vsih zidarjev in delavcov, kteriga niso vselej za svet prašale, on, ki ošabnost zmirej čertí, je létas sušca mesca stopil med nje — in na! — zmešal jim je jezike, de narod naroda in stan stanú več práv ne razume, kar ljubezen, pokoršino in edinost zadeva, kakor bi bil sam peklenski mèrčes, oče laží in sovražnik resnice, ljudém v glavo trešil. Nekterim kmetam je skorej vse laž in zvijača, kar rêče gospod; kar pa rêče lažnik in širokoustni slepár, to jim je gotova resnica! še celò od duhovnih pastirjev, kdorkoli jim v sedanjih zmešnjavah resnico govorí, marsikteri rêče: ta z gospôdo derží! (dosti izgledal bi vam vedil povedati) in se jim ne veruje, zakaj prišli so časi, od kterih je že s. Pavl Timoteju govoril, de bodo hudi, rekoč, de si bodo po žêljah učenikov iskali, de bodo svoje ušesa od resnice odvračali, lažém in kvantam pa jih nastavljali. II. Tim. 4, 3-4. J. Podrebernicki.

Istrijanski Slovenci
med Teržaškim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Kadar banderaž zaupije pred hišo ženina, pridejo vunkaj z laternami mlade, ravno tako, kakor sv. evangeli pripoveduje od desétero devic, ktere so čakale na ženina (Matth. 25.); hišne vrata od znotrej zaprejo, de ne ženin, ne nevésta, ne svatje noter ne morejo, ampak, čeravno bi bil dež, morajo odzvunej ostati. Potém, kadar se že dolgo prepirajo, in kadar se jim zagotovi, de je nevésta vrédna, de se ji odprè, odprè mati ženina vrata, vèrže ženinu in nevésti ruto za vrat, jih pélje tako v hišo, in jih objame; to ruto obderží nevésta za dar. Za tém se pozdravljajo in objémajo po hiši; nevésta vèrže en kolač v oginj, kteriga pa kuhar berž pobere in v žep spravi, misleči si, de je bolje, de ga on pojé, kakor pa de bi zgorel. —

Preden se vsédejo k večérji, opravi stari svat svoje zadnje opravilo; on pokaže nevésti ročni malin (Handmühle), serp, matiko in druge hišne orodja, in ji rêče, de od zdej za naprej se ne bo več s cvetlíčicami igrala in ovce pasla, ampak de bo mogla na polji in v hiši delati. —

Zdej rastegnejo na tla pèrt, pod kterim je en nož, ena pistola in ena sekira; ženin poskoči gori, in obljubi pred vsimi, de neče nikoli tega orožja rabiti zoper svojo ženo. V nekterih krajih gré tudi nevésta na pert, in stari svat ji postavi kolač na glavo, kteriga zopet vzame, in ga ženinu postavi na glavo, potem zopet nevésti, in med tem svatje pojejo; za tem večerjajo in gredó spat. —

Drugi dan zjutrej morata ženin in nevésta rano (zgodej) biti na nogah; nevésta nima več prazničniga oblačila na sebi, ampak je oblečena v modrini (iz rujaviga sukná). Zdej mora hišo pométati, de jo vsi vidijo; nekteri izmed svatov pa poskusiti jo v poterpežljivosti, ji smetí nazaj po hiši mečejo. Kadar ji tako več časa nagajajo, se ženin za-njo potégne in vse iz hiše spodí. —

Potem vzame banderaž svoje bandero, neki drugi brento za vodo nositi, tretji kruha in sira, četerti puteršek vina, in tako péljejo nevésto na štérno ali na studenec, kamor bo mogla za naprej po vodo hoditi. Kadar tje pridejo, pojedó in popijejo, kar so donesli, napolnijo brénto z vodó in silijo nevésto, de nej jo domú nese; ženin jo brani in svate z vodó poliva. Potem gredó na obéd.

Takó se nehajo piri (ženitníne) naših Slovencov. V zakonu so večidel srečni, mirni, in od ločenja zakonskiga nič ne véjo.

(Dalje sledí.)

V rečéh slovenskiga pravopisa.

(Konec.)

Kér stariga (Bohoričeviga) pravopísa razun majhne množice Slovencov nobeno drugo slovansko ljudstvo ne piše in tudi nikdar ni pisalo, — kér gosp. Metelkov pravopis še clo Krajnca od Krajnca, še bolj pa od Štajarca in druzih Slovencov loči, naš sedanji pravopis pa nobene ločitve ne dela, in se mu tedaj tudi ni treba pogube bati, zató kér je edín z ilirskim in zlo enak pravopisu druzih Slovanov, kterih bukve in časopisi se bojo zmirej bolj med Slovenci razširjevali — kdor — pravimo — vse to le nekoliko premisli, bo lahko razsodil: kterimu pravopisu prednost gré. S tem pa nočemo rêči, de je novi pravopis brez vse pomanjkljivosti — tode kteri pravopis je na svétu, ki je popolen? Kteri jezik zamore to rêči? Nobeden.

Pa pustímo vse to besedovanje na strani, in ozrímo se po Slovenskim in poglejmo: kteri pravopís zdej kraljuje na Krajnskim, Štajarskim, Koroškim, Teržaškim in Goriškim? v kterim pravopisu se natiskujejo zdej nar imenitniši knjige?

1. V stari Bohoričici se zdej nobene druge bukve več ne pišejo, kakor molitevne in pa pratike.

2. Že v létu 1832 začeti prepír zavoljo Metelkoviga pravopísa se je -- kakor večidel naših bravcov vé — v létu 1833 tako hudo vžgal, de se je popisala cela knjiga pod nadpisam: „Nuovo discacciamento di lettere inutili, d. i. slovenischer ABC-Krieg, Laibach 1833.“ — In odtistihmal je zginil gosp. Metelkov pravopís iz natisa. Drugači pa je z njegovo slovnico (gramatiko), kteri vkljub overženih čèrk radi podamo nevsahnljivi venec slave.

3. V létu 1843 so jéle Novíce po malim novi pravopís pisati, ki so se dolgo branile Bohoričici slovo dati, dokler jih niso od vsih straní Slovenskiga naznanovane vošíla pisavcov premagale, kterim so se pa potem rade udale, ko so spoznale, de so vošila občinske. Gospodje R. M. in J., ki so Novícam koj v pervim začetku prijazni pomočniki bili, bojo poterdili, de se v vpeljanji noviga pravopisa nismo prehiteli. — Zdej se pišejo v novim pravopisu vsi slovenski ča-

sopisi brez sneme, namreč: Novíce, Slovenija, Cerkveni časopis, Vedež, Slovenske Novíne v Celji. V ravno tem pravopisu so natisnjene „Drobtince“, drugi natis „Blaže in Nežica“ milostljiviga kneza in škofa gosp. gosp. Slomšeka, ki so mi lani naravnost rêkli, de, poprijemši se noviga pravopisa, ga ne bojo več opustili; — gosp. Murkotova in gosp. Muršečova „slovnica“ (gramatika), gosp. Krempeljnova „dogodivšina štajarske zemlje“, pesmi gosp. Vodnika, gosp. Koseskiga in gosp. Prešerna, dalje: gosp. Vertovcova „kemija“, — gosp. Malavašičova „Zlata Vas“, gosp. Stojanova „Miloserčnost do žival“, gosp. A. Tomanove bukvice s podobami „zoper terpinčenje žival“ — vse knjige gosp. M. Majerja, — gosp. Jabornikovo „Sveto pismo“, kteriga 1. zvezek bo kmalo dokončan; gosp. Robidatove knjige „Zdravo telo nar boljši blago“, Čujte, kaj žganje dela, gosp. F. G. Linhartov „Matiček se ženi“, potem „Varh“ — „Sedem Sinov“ in še več druzih knjig. — V novim pravopisu izhajajo že tudi oznaníla c. k. ilirskiga poglavarstva, in Ljubljanske c. k. polícije. Unidan je tudi na Dunaji iz c. k. dvorne in deržavne tiskarnice v novim slovenskim pravopisu prišel na svitlo „zazdajni red za opravila pri vstavivnim deržavnim zboru in načert za prihodnji stanovitni red opravíl“. Tudi naš novi slovenski besednik, — gosp. Cafova „slovenska slovnica za Nemce“ in več druzih v natis pripravljenih bukev. Poslednjič še povémo, de je novi pravopis že tudi v slovenskih šolah *Primorskiga* poglavarstva vpeljan.

Kdor iz tega ne spozná, kaj de je zdej storiti treba: ali se občinstvu udati ali pa sam svoj ostati, temu se bomo zastonj prizadevali sedanje potrêbe razjasnovati.

Le ena sama se mora pri nas še zgoditi, de bo enkrat konec vsiga abcedniga besedovanja. In to je, de se ta pravopis po izgledu Primorskiga poglavarstva tudi po vsim Slovenskim v šole vpelje. To pa se mora zgoditi zdej pri osnovi noviga šolstva na Slovenskim, de se ne bo ljudstvu podučenje kradlo, ktero zamore iz gori imenovanih in tudi prihodnjih knjig in časopisov vživati. Vredniki Dunajskih časopisov po pravici terjajo, de naj bojo vsi časopisi brez štempeljna, ki njih ceno povikšuje, zató kér so časopisi dušni živež ljudstva; — mi slovenski pisavci pa terjamo, de se novi pravopis po vsih šolah postavno vpelje, de se ne bo môglo ljudstvo pritoževati, de ne zna novih rečí brati, in de ne bo zaostajalo v takó potrebnim omikanji.

Jez sim za tega voljo v velkim deželnim zboru v Ljubljani 7. mal. travna tega léta zbranim stanovam svetoval, de naj položijo to reč ministru na Dunaj, de se ima povsod novi pravopís vpeljati, — in vsi so enoglasno ta naklep (Antrag) poterdili. Naš milostljivi knez in škof, gosp. gosp. Anton Alojzi, inf. stolni tehant gosp. Urban Jerín, vodja bogoslovskih šol, gosp. korar Zupan, in vikši vodja krajnskih normalnih šol, gosp. korar Novak so sedeli v tem zboru in so poterdili ta naklep; torej je tudi njih opravílo, skerbeti, de ne bo ta reč nikjér nobenih enostranskih protivnikov našla, kér zdej v tacih rečéh ne veljá več to, kar kaka posamesna glava ali posamesno vredstvo (Behörde) misli, ampak to, kar je glas občinstva. Kaj pa ta glas terja, spričujejo gôri dokazane slovenske dela v novim pravopisu očitniši, kakor vse naše besede.

Novi pravopis je za mladost, ki se še le brati učí, tudi veliko ložeji, kot stari, kér en glas č, š, ž je tudi le z eno čerko zaznamovan, ne pa z dvema kakor po starim sh, fh, zh. Ravno tako ta pravopis polajša tudi poduk v pregibanji glagolov, kadar se s, z, c spreminja v š, ž, č ali pa nasproti, postavimo: groziti — grožen; nositi — noša — nošen; rêčem — rêci; strižem — strizi i. t. d. —

In takó sklenem ta sostavek s tem zagotovilam, de ne besedice več ne bom od te rečí govoril, kér iz celiga serca poterdim resnico gosp. Hicingerjovih besed: „Raji bi več pisali in dobriga, kakor pa vedno se pričkali za gôle čerke, in se tako zmirej v Abecedarje povračevali“. Ojstro nam jo gosp. Hicinger tudi povedó v sledečim napisu, v kterim nam pokažejo, kaj Vodník in Čop na unim svetu od nas govorita:

Vodnik:

Dobro hitíjo naprej v izobraženju verli Slovenci,
Vedno popravljajo bolj národni svoj pravopis.

Čop:

V tem se je bati samó, de se dost izučili ne bojo,
Ker se vračujejo skoz le v abecedo nazaj!

Ne boj se tega, slavni Čop! Ko si Ti živil, je spala Slovenija, le malo rodoljubov se je poganjalo za mater svojo. Zdej pa je vse živo po Slovenskim, in edinost ni več prazna beseda. Po mestih je še sicer premalo národniga občutka, tolikanj bolj pa živí duh domorodstva po dežêli, kteriga nar zvestejši varhi so od nekdej duhovni gospodje bili! Dr. Bleiweis.

Poménki

zastran vprašanja v besednih rečéh Slovenije.

(Konec.)

Audiencia je latinka; ali bi ne bilo prav, ko bi namesto nje rêkli: zaslišanje. Čitavnica je to, kar po Krajnskim bravnica, to je, prostor ali stanica, kamor se shajajo bukve, novice i. t. d. brát, ali kakor nekteri Slovenci pravijo: čitat. — Namesto kategorija bi vam bili utegnili reči: versta, plême ali kej enaciga. — Uradniki so cesarski gospodje po pisarnicah, ki vaše rečí ondi v red spravljajo, torej bi utegnilo boljši biti, de bi rekli vredniki, kakor so nekteri začeli pisati, namesto uradnik, ki je nekako česko, in se ne da prav opravičiti, če na besede obraz gledamo (gledé korenine pač), akoravno terdijo, de je na Koroškim v navadi. — Uniforme so sloveče obléke cesarskih, kraljevih i. t. d. služabnikov, ki jih oblečejo, kader se jim je pri sosebnih slovesnih okolišinah kakor takim skazati. Kmet, ko se kej posebno obleče, pravi de se „semanje“ obleče. On ima vsednje in semanje oblačilo; vsednje je vsakdanje, semanje ali somanje, pa mende za tó, kér so se ob sejmih ali somenjih, to je, pri shodih ali slovesnih zbirališih (sose-iti, od todi sejm, sojm, somenj) sosebno lepo oblačili, kakor še zdaj. Kér se pa tudi uniforme v tacih okolišinah oblačijo, ali bi ne bilo prav, de bi se uniforma po slovensko imenovala „semanjica“, ali pa „semanje“ naravnost (namreč: oblačilo), ako ni kake druge prilične besede že v navadi? — Deputacija je poslanstvo, poslanci, poročništvo. — Blagorečje je slovesin in prijetin govor, je bolj po hervaško rečeno, kér reč pri Hervatih poméni besedo, pri nas pa kako stvar. — Manifest je očitno deržavno razjasnjenje v kaki imenitni reči v opravičenje deržavniga djanja; torej je manifest: cesarski, ali kraljevi razglas, ali razjasnjenje, ali razkáz. — Diplom kronanja bi bilo kje kronitno pismo, — list, — pričevanje. Barikada je pregraja, zaplankanje i. t. d. Politika je greška beseda, ki ima več pomenov, in predlog politiško utegne pomeniti: deržavno, deželsko, pa tudi prebrisano, pametno i. t. d. Kandidat bi bil morebiti novák, akoravno se do lasú z rimskim poménam ne vjéma. Deržavljan je deželan. Katastrofa je po pomenu besede prav za prav prekucija. Provizorno postavimo: provizorna

služba, ki služabniku še ni zagotovljena ali samo za kak čas; tedaj začasno. Med poslanikam in poslancam je razloček (v slovenskim narečji), poslanik je kdor pošlje, kakor učenik, kdor učí; poslanec pa je, kdor je poslan, kakor učenec, kdor je učen, se učí; — v hervaškim je drugači, ondi je naš učenec učenik, in naš učenik učitel. Več tacih zgledov, kako dobro mora človek narečja znati, iz kterih kej jemlje, in zlasti pomen končníc (Endsylben) pred očmí imeti, in de se narečje v narečje — tebi nič meni nič — ne da stopiti kakor nekteri želé, si za drugo priložnost prihranimo. Garantirati je stanovitno zagotoviti, ali poročno uterditi. Objektivnost, subjektivnost: osobnost, nasobnost ste besedi, kterih pomen bi tudi z razlaganjem malo umel, kdor ni v višjih šolah bil. Republika je sovladija, ko podložniki z vladnikam vladijo opravljajo. —

Še enkrat pa rečemo, de nihče bolj, kakor me, ne spozná veliciga truda, ki ga ima slavno vredništvo Slovenije, ktero ima od tako mnogoverstnih rečí svetá pisati in le malo časa premišljevati, kako bi se ena ali druga beseda nar bolje posloveniti dala. Te težave „detinstva slovenskiga jezika“ odkritoserčno tudi z nami vred spoznajo gosp. Podkorenčan, ki so se že toliko trudili za slovenšino in so v vsim dobro zvedeni.

Eden druziga prijazno podpirajoči pa bomo že dognali našo slovensko reč, de bo „iz maliga zraslo veliko.“ Novíce.

Razglaz
pomenkov in opravil slovenskiga družtva v Ljubljani v odbornih sejah.

(Konec.)

14. Je bilo odločeno, de se ima čisti prejemik od tretje besede med nar potrebniši prebivavce v Šent-Vidu brez obzira na požarno škodo razdeliti.

15. Se je sklenilo kratik odgovor na nek proti slovenskimu družtvu napisan sostavek v Dunajskih novícah vredništvu tega časopisa za natis poslati.

16) Se je izročil skupni račun tretje besede ali večerne veselice; in je bilo sklenjeno čisti dohodik od 120 gold. c. kr. kantonski gosposki v Zatični poslati.

17) Je bilo opomnjeno, de so postave slovenskiga družtva že natisnjene in de se bodo prihodnjimu listu Novíc in druzih Ljubljanskih časopisov s primernim vpeljanjem priložile.

18) Je bilo brano sledeče slovensko pismo c. kr. kantonske gosposke v Zatični, s kterim slovenskimu družtvu prejem za pogorelce v Št. Vidu poslanih 120 gold. poterdi.

Štev. 1440.

Častitljivi odbor slovenskiga družtva!

C. kr. kantonska gosposka v Zatični je vaš dopis od 11. maliga serpana 1848 štev. 19 in s njim milošnjo od 120 gold. v pomoč Št. Vidških pogorelcov 15. dan tega mesca z veseljem prejela; za ta posebni dar se v imenu Št. Vidških pogorelcov podpisana kantonska gosposka priserčno zahvali, in obljubi prejeto milošnjo popolnama po namenu častitljiviga odbora slovenskiga družtva nar revnišim pogorelcam berž razdeliti.

C. kr. gosposka v Zatični 17. mal. serp. 1848.

19) Je bilo na ponudbo nekiga odbornika, slavjanskimu jeziku primerniši pravopis za natis družtvu prepustiti, sklenjeno, natis imenovaniga pravopisa prevzeti, brez de bi se s tem čez njegovo pripravnost in veljavnost že družtvina misel in razsodba izrekla.

Novičar.

Deržavni zbor na Dunaji je začél načèrt ustave delati; za ta izdelk je posebin odbor postavljen; naš poslanec Dr. Kavčič je tega odbora vodja-namestnik. Slava! — Casarja še ni na Dunaj nazaj, akoravno so Jih ministri prav goreče prosili, de naj pridejo. 29. pretečeniga mesca je celi deržavni zbor Jim pisal, de naj pridejo berž berž nazaj, kér je potreba, de so zdej Cesar tamkej, kjer se zdej postave delajo. 12 poslancov je nêslo to pismo Cesarju v Inšpruk (na Tiroljskim), in celi svet zdej napéto čaka, kaj de bojo Cesar storili. Velika zmešnjava bi utegnila biti, ko bi ne prišli. — 30. pretečeniga mesca so se poslovili nadvojvoda Janez od deržavniga zbora in od Dunajčanov sploh in so odrinili z ženo in sinam v Frankfort. — Z žalostjo smo slišali (Bog daj, de bi res ne bilo), de razpertija med Ogri in Hervati ni poravnana in de se bo kmalo huda vojska med njimi začela. Vsaka kaplica kerví, ki jo bodo junaški Hervatje za svojo pravično reč prelili, bo Ogram težko na vest padla. Pa sej tako ljudstvo, ki se je nezvesto od našiga cesarstva ločilo, ki nas je v potrebi zapustilo, de se nič za plačanje deržavnih dolgov ne zmeni, de noče nič več vojakov na Laško pošiljati, kér s puntarji v en rog tróbi, sej tako ljudstvo nima vestí. — Pravični Bog bo pomagal Hervatam, de bojo na zadnje Madžjare še v svoj rojstni dom — v Azijo -- nazaj zapodili. — Naša armada na Laškim je bila ta tedin práv srečna, pa je tudi junaška, de ji ni enake. Neki oficir iz Volte 27. dan pretečeniga mesca piše, de „s tako armado bi se dal, celi svet premagati.“ 5 dni neprenehama so se bojevali, brez počitka in brez de bi bili kaj kuhali. Kaj taciga se še nikdar slišalo ni. Pa je tudi veliko junakov smert našlo, posebno še zató, kér je premalo zdravnikov pri armadi. Na 1200 soldatov pride le 1 zdravnik. Ali se je čuditi, de dostikrat čveterim in peterim kri odteče, predin zdravnik le pride! Torej vse na glas vpije, de naj vladarstvo pošlje zdravnikov na Laško. — Velike zasluge vikšiga vojskovoda Radeckita, (ki je že čez 80 lét star mož) počastiti, so mu Cesar poslali 27. pretečeniga mesca velki križ reda Marije Terezije, kteriga so samí nosili. — Vojni duhoven (Feldpater) našiga domorodniga regimenta, gosp. Čibašek, ki je bil veliko mescov v Brešii na Laškim vjet, je te dni prostost zadobil in se ravno zdej v Inšpruku znajde. Dr. Perteljna so pa še poprej izpustili — le naš dragi Dr. Majer je še zmirej vjét. — Spet se je nova vojska vžgala: Irci namreč so se zoper Angleže na noge postavili in jih v pervim boji premagali. — Vse se čudi nad obnašanjem našiga rojaka, gosp. profesorja Fistra na Dunaji. Pa kaj pravimo: našiga rojaka, kér je v vertincu svobodnosti že davnej Radoljco pozabil! Smešno je brati, kaj de je 7. rožnika Pražkim učencam v dvorani Dunajskiga vseučelíša govoril: „Als Priester (!) kann ich weniger den Gedanken der Nazionalitäten, vielmehr muss ich den Gedanken der Menschheit auffassen (?) und in diesem Sinne zur Einigkeit und Brüderlichkeit mahnen.“ Kakó je neki to, de bi gosp. Fister, ki se v mnoge rečí vtikuje in ki je vès goreč za svobodo, ravno za národnosti clo nič ne porajtal, ko bi mu Frankfortska burja prijetniši ne bila kot čista sapa Triglava? —

Prošnja.

Vsaciga na Krajnskim, kteri podpisanih ali podkrižanih slovenskih prošinj do svitliga Cesarja, zastran vpeljanja našiga jezika v šole in kancelíje i. t. d. še v rokah ima, prosim, jih meni v Ljubljano poslati, de jih naprej v pravi kraj odpravim.

V Ljubljani 5. vélkiga serpana 1848.

Janez Bučar *s./r.*
c. k. fiskalni uradnik, v slonovih ulícah štev. 15.

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*